

Joustava esi- ja alkuopetus osana esiopetuksen ja koulun välistä yhteistyötä 1.8.2023 alkaen.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 18.04.2023 § 48

Valmistelija Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Opetuspäällikkö Marianne Liimatainen

Lempäälän sivistyslautakunta on päättänyt Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaan perustuvat yksikkökohtaiset suunnitelmat lukuvuodelle 2022-2023.

Sivistyslautakunta 11.10.2022 § 97 1001/12.00.02/2022 on todennut, että kouluilla on joustava esi- ja alkuopetuksen toteuttamisen minimisuunnitelma valmiina 4/2023 loppuun mennessä.

Joustava esi- ja alkuopetus

Esi- ja perusopetuksen järjestämiseen sovelletaan pääosin perusopetuslakia. Kunnilla on perusopetuslain 4 § mukaan velvollisuus järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Esi- ja alkuopetuksen toimintaa ohjaavat esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja niiden pohjalta laaditut paikalliset opetussuunnitelmat. Perusteissa edellytetään esi- ja alkuopetuksen välistä yhteistyötä sujuvan siirtymän toteuttamiseksi.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan yhteistyön tavoitteena on, että jokaisen lapsen oppimispolku jatkuu joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja siitä perusopetukseen lapsen tarpeista lähtevänä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet edellyttävät suunnitelmallista yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen henkilöstön kesken.

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden mukaan esiopetuksen ja koulun välistä yhteistyötä tulee kehittää ja toiminnan tulee olla suunniteltua.

Opetuksen järjestäjä päättää varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta koskevista suunnitelmista sekä siirtymävaiheisiin liittyvistä käytännöistä. Näiden avulla lasten siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä perusopetukseen tapahtuu mahdollisimman joustavasti lasten kasvua ja oppimista tukevalla tavalla. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä yksiköstä toiseen tai koulutusasteelta toiselle.

Lempäälän kuntakohtainen joustavan esi- ja alkuopetuksen ohjausryhmä

Kuntakohtainen ohjausryhmä, jonka ovat muodostaneet alakoulujen rehtoreista sekä esi- ja alkuopettajista koottu ryhmä, on kokoontunut kevästä 2022 alkaen. Nykyinen opetuspäällikkö on ollut ryhmän jäsen marraskuusta 2022 lähtien.

Ohjausryhmä on kokoontunut nykyisen opetuspäällikön johdolla säännöllisesti, vierailut seutukunnan yksiköissä (Nokia, Pirkkala, Ylöjärvi ja Tampere) tutustumassa erilaisiin malleihin, joilla joustavaa esi- ja alkuopetusta toteutetaan. Ohjausryhmä on lisäksi valmistellut kuntakohtaista mallia, joka voidaan ottaa käyttöön elokuusta 2023.

Kunnan alakoulujen kaikki rehtorit sekä esi- ja alkuopettajat ovat tulleet kuulluiksi mallia valmisteltaessa.

Lisäksi joustavaan esi- ja alkuopetukseen liittyen on tehty lapsivaikutusten arviointi Sääksjärven ja Kuokkalan alakouluissa. (oheismateriaalit)

Kuntakohtaisen ohjausryhmän tekemät havainnot ja yhteenveto

Henkilöstöltä sekä ohjausryhmältä saatujen vastausten perusteella yhteistyötä tehdään Lempäälässä monin tasoin ja tavoin. Henkilöstön osaaminen ja hyvä keskinäinen tuntemus koettiin helpottavan yhteistyötä. Myös olosuhteiden katsottiin vaikuttavan yhteistyön muotoutumiseen. Haasteina yhteistyön muotoutumiselle mainittiin mm. johtamiseen liittyvät kysymykset (luku- ja työjärjestysten laatiminen sekä opetustilojen sijoittelu) sekä motivaation ja asenteiden vaikutukset. Yhteistyön kannalta toimintakulttuurin, pedagogisten sisältöjen kehittäminen ja koulutukset sekä sovittujen käytänteiden noudattaminen koettiin tarpeellisina.

Joustavuuden mahdollistaminen nähdään myönteisenä asiana lapsen kasvun ja kehityksen kannalta sekä edistävän sujuvaa siirtymää. Huolta kannetaan jonkin verran siitä, että esiopetuksessa tärkeäksi koetut toiminnalliset tai leikkiliset sisällöt muuttuvat, jos toimintakulttuuria kehitetään vain koulun ehdoin.

Ohjausryhmä näkee tärkeänä sen, että koulut kirjaavat omat suunnitelmansa joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisesta koulujen opetussuunnitelmiin pohjautuviin lukuvuosisuunnitelmiin. Lisäksi nähdään tärkeänä se, että luku- ja työjärjestyksiin varataan vähintään kolmen oppitunnin verran viikoittaista aikaa, jolla joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttaminen sekä yhteistyön tekeminen mahdollistetaan. Lisäksi ohjausryhmä näkee tärkeänä sen, että yhteiselle suunnittelulle järjestetään aikaa.

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789.
Opetuspäällikkö Marianne Liimatainen, p. 040 133 7206.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Kasvatus- ja opetuslautakunta käy lähetekeskustelua otsikkoasiasta ja antaa jatkovalmisteluohjeita 17.5.2023 käsittelyä varten.
Päätös	Kasvatus- ja opetuslautakunta kävi lähetekeskustelua otsikkoasiasta ja antoi jatkovalmisteluohjeita 17.5.2023 käsittelyä varten.

Merkittiin pöytäkirjaan, että opetuspäällikkö Marianne Liimatainen oli asiantuntijana läsnä pykälän käsittelyn ajan.

Valmistelija Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Opetuspäällikkö Marianne Liimatainen

Lempäälän sivistyslautakunta on päättänyt Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaan perustuvat yksikkökohtaiset suunnitelmat lukuvuodelle 2022–2023.

Sivistyslautakunta 11.10.2022 § 97 1001/12.00.02/2022 on todennut, että kouluilla on joustava esi- ja alkuopetuksen toteuttamisen minimisuunnitelma valmiina 4/2023 loppuun mennessä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on kokouksessaan 18.4.2023 käynyt aiheesta lähetekeskustelun, jotta asiasta päätetään toukokuun kokouksessa.

Kasvatus- ja opetuslautakunta näkee tärkeänä sen, että alakouluissa järjestetään joustavan esi- ja alkuopetuksen opettajien yhteiselle suunnittelulle aikaa.

Joustava esi- ja alkuopetus

Esi- ja perusopetuksen järjestämiseen sovelletaan pääosin perusopetuslakia. Kunnilla on perusopetuslain 4 § mukaan velvollisuus järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Esi- ja alkuopetuksen toimintaa ohjaavat esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja niiden pohjalta laaditut paikalliset opetussuunnitelmat. Perusteissa edellytetään esi- ja alkuopetuksen välistä yhteistyötä sujuvan siirtymän toteuttamiseksi.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan yhteistyön tavoitteena on, että jokaisen lapsen oppimispolku jatkuu joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja siitä perusopetukseen lapsen tarpeista lähtevänä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet edellyttävät suunnitelmallista yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen henkilöstön kesken.

Lempäälän kuntakohtainen joustavan esi- ja alkuopetuksen ohjausryhmä

Kuntakohtainen ohjausryhmä, jonka ovat muodostaneet alakoulujen rehtoreista sekä esi- ja alkuopettajista koottu ryhmä, on kokoontunut kevästä 2022 alkaen. Nykyinen opetuspäällikkö on ollut ryhmän jäsen marraskuusta 2022 lähtien.

Ohjausryhmä on kokoontunut nykyisen opetuspäällikön johdolla säännöllisesti, vierailut seutukunnan yksiköissä (Nokia, Pirkkala, Ylöjärvi ja Tampere) tutustumassa erilaisiin malleihin, joilla joustavaa esi- ja alkuopetusta toteutetaan. Ohjausryhmä on lisäksi valmistellut kuntakohtaista mallia, joka voidaan ottaa käyttöön elokuusta 2023.

Kunnan alakoulujen kaikki rehtorit sekä esi- ja alkuopettajat ovat tulleet kuulluiksi mallia valmisteltaessa.

Lisäksi joustavaan esi- ja alkuopetukseen liittyen on tehty lapsivaikutusten arviointi Sääksjärven ja Kuokkalan alakouluissa. (oheismateriaalit)

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden mukaan esiopetuksen ja koulun välistä yhteistyötä tulee kehittää ja toiminnan tulee olla suunniteltua.

Opetuksen järjestäjä päättää varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta koskevista suunnitelmista sekä siirtymävaiheisiin liittyvistä käytännöistä. Näiden avulla lasten siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä perusopetukseen tapahtuu mahdollisimman joustavasti lasten kasvua ja oppimista tukevalla tavalla. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä yksiköstä toiseen tai koulutusasteelta toiselle.

Kuntakohtaisen ohjausryhmän tekemät havainnot ja yhteenveto

Henkilöstöltä sekä ohjausryhmältä saatujen vastausten perusteella yhteistyötä tehdään Lempäälässä monin tasoin ja tavoin. Henkilöstön osaaminen ja hyvä keskinäinen tuntemus koettiin helpottavan yhteistyötä. Myös olosuhteiden katsottiin vaikuttavan yhteistyön muotoutumiseen. Haasteina yhteistyön muotoutumiselle mainittiin mm. johtamiseen liittyvät kysymykset sekä motivaation ja asenteiden vaikutukset. Yhteistyön kannalta toimintakulttuurin, pedagogisten sisältöjen kehittäminen ja koulutukset sekä sovittujen käytänteiden noudattaminen koettiin tarpeellisina.

Joustavuuden mahdollistaminen nähdään myönteisenä asiana lapsen kasvun ja kehityksen kannalta sekä edistävän sujuvaa siirtymää. Huolta kannetaan jonkin verran siitä, että esiopetuksessa tärkeäksi koetut toiminnalliset tai leikilliset sisällöt muuttuvat, jos toimintakulttuuria kehitetään vain koulun ehdoin.

Ohjausryhmä näkee tärkeänä sen, että koulut kirjaavat omat suunnitelmansa joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisesta koulujen opetussuunnitelmiin pohjautuviin lukuvuosisuunnitelmiin. Lisäksi nähdään tärkeänä se, että luku- ja työjärjestyksiin varataan vähintään kolmen oppitunnin verran viikoittaista aikaa, jolla joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttaminen sekä yhteistyön tekeminen mahdollistetaan. Lisäksi ohjausryhmä näkee tärkeänä sen, että yhteiselle suunnittelulle järjestetään aikaa.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvu Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako 4 §:n Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävät ja toimivalta 2 momentin 3 kohdan Päättää koulujen opetus- ja kerhotoiminnan raamista mukaan kasvatus- ja opetuslautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: opetuspäällikkö Marianne Lehtinen, p. 040 133 7206, sivistysjohtaja Nina Lehtinen, p. 050 383 9789.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää, että: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lempäälän kunnan alakoulut kirjaavat omat suunnitelmansa joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisesta koulujen opetussuunnitelmiin perustuviin lukuvuosisuunnitelmiin 2. Koulujen luku- ja työjärjestyksiin varataan vähintään kolmen oppitunnin verran viikoittaista aikaa, jolla joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttaminen sekä yhteistyön tekeminen mahdollistetaan.
Päätös	Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	Lempäälän kunnan peruskoulujen rehtorit, Opetuspäällikkö.